

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه برای دریافت درجه دکتری تخصصی

عنوان:

تبیین فرایند شکل گیری توانمندی زنان در مدیریت یائسگی: طراحی مدل نظری

نگارنده:

منصوره یزدخواستی

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر رضا نگارنده

استاد مشاور:

سرکار خانم دکتر زهرا بهبودی مقدم

سال ۱۳۹۵

چکیده:

مقدمه و هدف: توانمندی زنان در دوره های متفاوت زندگی از جمله یائسگی به عنوان یکی از ارکان مهم ارتقاء سلامت در هر جامعه است. با این حال تصویر واضحی از پدیده توانمندی زنان در مدیریت یائسگی وجود ندارد. این مطالعه، با هدف تبیین فرایند شکل گیری توانمندی زنان در مدیریت یائسگی انجام شد.

روش کار: مطالعه حاضر از نوع کیفی و به روش گراند تئوری انجام شد. نمونه گیری از نوع هدفمند و غالباً تئوریک بوده و برای جمع آوری داده ها از مصاحبه های عمیق نیمه ساختارمند باز پاسخ و یادداشت در عرصه استفاده شده است. با ۳۰ مشارکت کننده، ۳۳ مصاحبه انجام گرفت. محل مصاحبه ها چهار سرای محلات وابسته به شهرداری تهران و دو درمانگاه زنان وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران بودند. تجزیه و تحلیل داده ها براساس Strauss & Corbin ۲۰۰۸ انجام شد و نیز برای سازماندهی داده ها از نرم افزار مدیریت داده ها MAXQDA /10 استفاده گردید.

یافته ها: پس از تجزیه و تحلیل داده ها، طبقه مرکزی رویارویی فعال با دوران یائسگی در فرایند توانمندی

زنان جهت مدیریت یائسگی، پدیدار گردید. دو تم اصلی تهدید هویت زنانگی و فرصت نهفته در زمینه توانمندی پدیدار شدند. تهدید هویت زنانگی به عنوان مهمترین دغدغه و نگرانی زنان در زمینه توانمندی با طبقات اصلی: درک خطر افول زنانگی، ترس از متفاوت شدن و کاهش کنترل بر خود و زندگی پدیدار شد. فرصت نهفته تم دیگر پدیدار شده در زمینه توانمندی با طبقات اصلی: تغییر خردمندی و آرامش فکری بهتر ظهور یافت. باز تعریف هویت زنانگی و بازیابی خود نیز دو تم اصلی پدیدار شده در فرایند توانمندی بودند. باز تعریف هویت زنانگی شامل دوطبقه اصلی: تغییر نگاه به خود و قبول یائسگی بود. بازیابی خود، تم دیگر ظهور یافته در فرایند توانمندی نیز شامل راهبردهای پاسخی: پیشبرد جستجوی توانمندی، مراقبت آگاهانه، راهبردهای کنترل ذهن و حرکت در مسیر درمان بود.

نتیجه گیری: فرایند توانمندی زنان در مدیریت یائسگی، فرایندی پویا، چند بعدی و تکاملی است که به شدت به خاستگاه و متن اجتماعی وابسته است. یافته های این مطالعه نشان داد که تهدید هویت زنانگی، محصول اجتماعی، فرهنگی و سنتی - جنسیتی حاکم بر جامعه ایران، دغدغه اصلی و مشکل زیربنایی اجتماعی زنان یائسه در فرایند توانمندی جهت مدیریت یائسگی بوده است. بنابراین مشارکت کنندگان با اتخاذ رفتارهای توانمندی از جمله: باز تعریف هویت زنانگی و بازیابی خود جهت برون رفت از تهدید هویت زنانگی در تلاشی مداوم و مستمر به رویارویی با دوران یائسگی پرداختند. یافته های این مطالعه، با بیان مفاهیم مهم و ایجاد یک دانش بنیادی در فرایند توانمندی زنان جهت مدیریت یائسگی می تواند در تدوین خط مشی و استانداردهای درمانی - مراقبتی زنان یائسه با لحاظ کردن حساسیت های جنسیتی و فرهنگی اجتماعی جهت دستیابی به سلامت و رفاه بیشتر زنان یائسه کشورمان مفید واقع گردد.

کلمات کلیدی: توانمندی زنان، یائسگی، هویت، گراند تئوری

Abstract:

Introduction and aim: Women's empowerment in different stages of life, including menopause is considered as one of the important factors in the health promotion in any society. However, there is no clear picture of the phenomenon of women's empowerment in the management of menopause. This study aimed to explain the process of women's empowerment in the management of menopause.

Methods: This qualitative study was conducted using grounded theory method. The sampling was purposeful and theoretical and for data collection, in-depth semi-structured interviews and field notes were used. In total, 33 interviews were conducted with 30 participants. Interviews took place at four Tehran Municipality's arenas and two health centers affiliated to Tehran University of Medical Sciences. Data were analyzed using Corbin & Strauss (2008) method, and to organize the data, (MAXQDA / 10)software was used.

Results: After analyzing the data, the main theme of "active dealing with menopause" emerged from the process of women's empowerment to manage menopause. In relation to the empowerment, two main themes of "threat of the feminine identity" and "potential opportunity" also emerged from the data analysis. The threat of the feminine identity as the most important concern of women in relation to the women's empowerment with main categories of; understanding the decline of femininity, fear of being difference and reduced self and life control were emerged. The other theme, "potential opportunity" with the main categories of; the change of wisdom and better peace of mind were also emerged. Redefinition of feminine identity and self-integration were the two main themes that emerged in the empowerment process. Redefinition of feminine identity consisted of two main categories including; change in self-view and accepting menopause. Self-integration, the other emerged theme, consisted of 5 main categories including; response strategies, advancing the search of empowerment, conscious care, mind control strategies and the pursuit of therapy.

Conclusion: The process of women's empowerment in menopause management is a dynamic, multidimensional and evolutionary process, which is strongly dependent on the origin and social context.

The findings of this study showed that, threat of the feminine identity, a social, sexual-cultural and traditional product of Iranian society was the major concern of menopausal women in the empowerment process to manage menopause. Therefore, the participants, by adopting empowering behaviors including; redefinition of feminine identity and self-integration to overcome the threat of feminine identity, were making continuous effort to deal with their menopause. The findings of this study, by explaining important concepts and creating basic knowledge in the process of women's empowerment in management of menopause can be beneficial in the development of postmenopausal women's health policy and standards by considering their gender and socio-cultural sensitivity to achieve health and prosperity of postmenopausal women in Iran.

Keywords: empowerment of women, menopause, identity, grounded theory